

ARDAOTXO BALTZA

Gehiago edan da sagardoa ardoa baino gure historian. Hala ere, ardoak estimazio handiagoa izan du, kantuetan behintzat. Ardoa goraipatzeko abesti asko egin dira. Honetan, ordean, ardoaren arriskuak aipatzen dira: gizon mozkorrak familian sortzen duen matraka.

Kanta hau ere Josefa Astarloari entzun zion Azkuek Iurretan, eta *Cancionero Popular Vascon* argitaratu zuen Ardo-kanten sailean. Antonio Zavalak ere jaso zuen, *Jan-edanaren bertsoak* liburuan.

Ardaotxo baltza, zer dakak hik?
Larregi edanak ez gauza onik,
gizonak iminten badakik hik
zutunik ibili ezinik.

Gaberdi ostean beranduan
etxea nekez jo genduan,
eskaratz aldean sutonduan
panparrerria bagenduan.

Andrea oinak erantziten,
berbako hamar erantzuten,
gizona dearrez andreari:
«Jagi zaitez edo jagi hadi!»

Gizona aratuten inguruak,
nun ete diren akuluak;
«Amatxo!» dearrez aingeruak,
aitak jo eztaian, koitaduak.

Azkueren ustez, bigarren, hirugarren eta laugarren bertsoek ez zuten lotura handirik lehenengoarekin eta, folklorista-moralistaren kriterioekin, urak ardoari egindako errietaren ostean, ardoaren urarekiko iseka hau proposatu zuen bigarren eta azken bertsoztat:

—Ur zikin horrek, zer diraustak?
Gizonak ito daroazak.
Balbeak harabil lankidetzat,
ut!, sapaburuak edaritzat!

R. M. Azkueren doinua:

Abestia lehenago ere aipatua zuen, Isidoro Ruiz de Arbulok, Durangoko euskal jaiak zirela eta, *Euskal-Erria* aldizkarian 1888an argitaraturiko *Las fiestas euskaras* artikuluan:

Mahatsaren ura, zer dakak hik?
Larregi edanda ez gauza onik.
Gizonak ifintten badakik hik
zutunik ibili ezinik...

